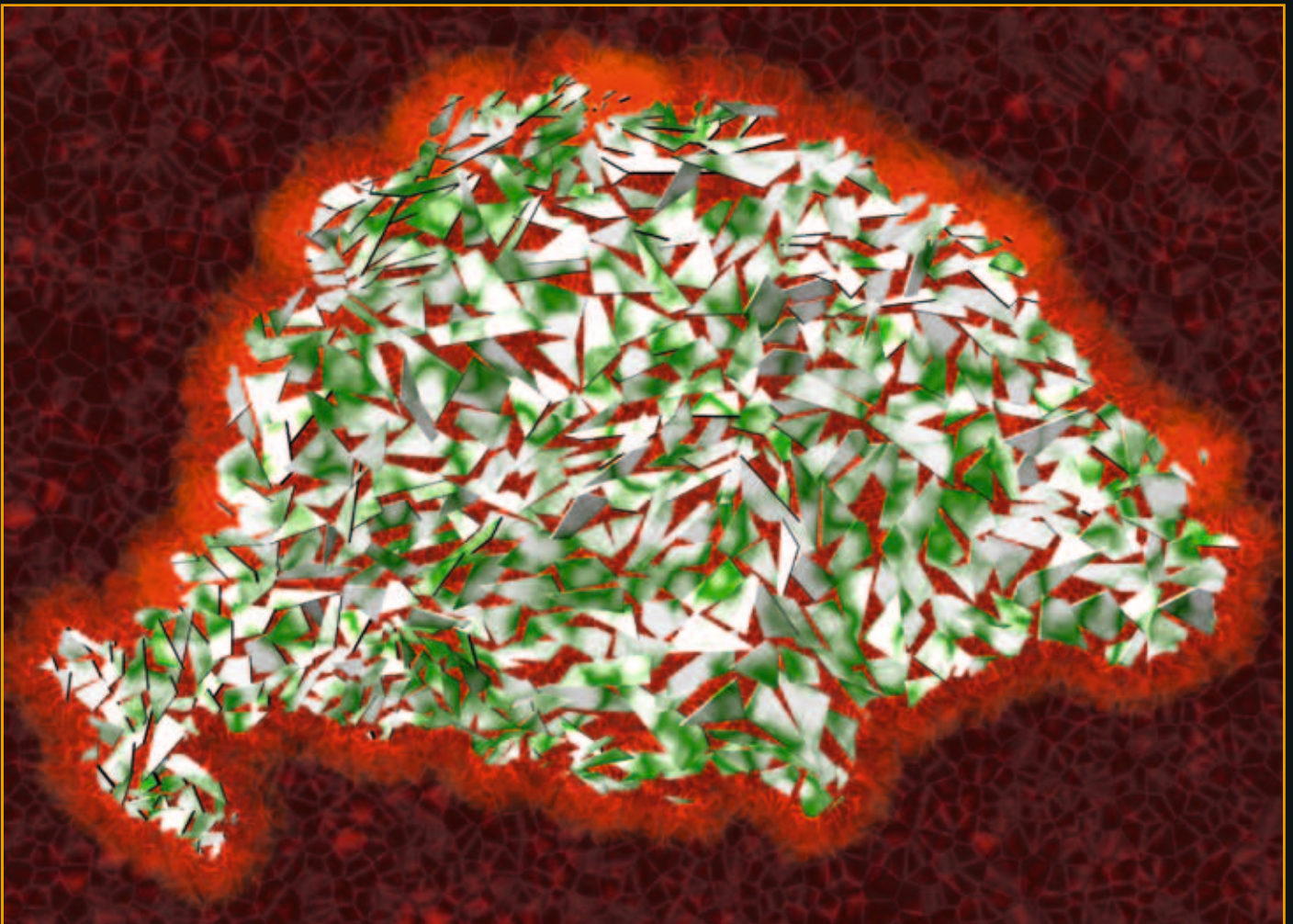

MIT

A Magyar Írószövetség Tájékoztatója

2010 / 1

A TARTALOMBÓL:

- A NEMZETI ÖSSZETARTOZÁS NAPJÁRÓL
- HATÁRTALAN IRODALOM
- SZÖVETSÉGBEN AZ ÍRÓSZÖVETSÉGGEL
- A MÁRAI-PROGRAMRÓL

2009. november 19. *Harcok '56 körül.* Vendégeink: Ékes Ilona, Révész Máriusz és Tellér Gyula.

2009. december 10. *A konzervatív sajtó helyzete Magyarországon.* Vendégeink: Stefka István, Körömendy Zsuzsanna és Ludwig Emil.

2010. január 21. *Kié lesz a magyar föld?* Vendégünk: Jakab István, a MAGOSZ elnöke

2010. február 18. *Radikalizmus Magyarországon.* Vendégünk: Kövér László.

2010. március 18. *Minőség a kultúrában.* Vendégünk: Halász János.

2010. április 15. L. Simon László *A római szekér – Kulturális politika – politikai kultúra* című könyvének bemutatója.

A Nemzeti Összetartozás Napja

A trianoni békediktátum aláírásának napja a jövőben a Nemzeti Összetartozás Napja – erről döntött az országgyűlés 2010. május 31-én, elfogadva a Semjén Zsolt és Kövér László által benyújtott *A Nemzeti Összetartozás melletti tanúságtételről* szóló törvényjavaslatot. A jogszabályra 302 képviselő szavazott igennel, s a képviselők csupán egy, az alkotmányügyi bizottság által benyújtott módosító indítványt fogadtak el, amely azzal egészítette ki a törvényjavaslat első paragrafusát, miszerint „az Országgyűlés elismeréssel emlékezik meg mindazokról, akik nem magyar emberként vállaltak szolidaritást a magyarsággal”. A Nemzeti Összetartozás melletti tanúságtételről szóló, öt paragrafusból álló törvénnyel az Országgyűlés kinyilvánította, hogy „a több állam fennhatósága alá vetett magyarság minden tagja és közössége része az egységes magyar nemzetnek, melynek államhatárok feletti összetartozása valóság, s egyúttal a magyarok személyes és közösségi önazonosságának meghatározó eleme.”

A 2010. június 4-én hatályba lépett törvény kapcsán három íróársunk reflexióit közöljük.

V Á R I F Á B I Á N L Á S Z L Ó

Permanens Trianon?

„– Ön honnan érkezett?
– Én Kirovográdból. Lassan húsz éve. Az éghajlat erőfélé kellemes, a város is lakható, csak az a baj, hogy még mindig sok itt a helybéli.”
(Orosz nyugdíjasok az Ung parton)

„– Már kilencven éve, s az átkozott magyarok máig képtelenek feledni.
– Ha csak feledni nem tudnának! De egyfolytában emlegetik! Úgy gondolják, a Kárpát-medencében ők a törzsvendégek.
– ?
– Mit nem lehet ezen érteni? Végtagjait elvesztették, csak a törzsük maradt. Mégis felkapaszkodtak valahogy a bárszékbe, s egyfolytában a szájukat jártatják.”
(Részlet egy lehetséges párbeszédéből)

Aki kétségbe vonná a fenti dialógusok hitelét, nevezze bár előrangatásukat száználmas önmarcangolásnak, nem lesz ezzel se több, se kevesebb a ránk rakott teher. Buda Ferit parafrazálva: május van, özönvíztől való gond van. Trianon van. S hozzáteszek még egy jelzőt, mert a valóság ezzel lesz teljes: permanens Trianon. Mert úgy tűnik, az elperelt földek kevésnek bizonyul-

tak. A nemzetközi nagytőke személyében maradék javainkat méregetik, üldözőbe vették nyelvünket, végső soron – talán – a lelkünket akarják. „Lejárt az ezeréves bérlet, visszaigénylik Pannóniát.” – írta keserű szájjal Béni barátom 1995-ben, amikor a Bokros-csomag demográfiai prése ismét szorított egyet a nemzeten. De ha már Őt háborgatom túlvilági nyugalmában, feltétlenül ide kell állítanom 1973-ban írott sorait is: „Apáink csak nevet, gögöt, hazát nem hagytak örökül. Papjaink csak jótanácsot: tanulj tótul, törökül.” Ő volt akkor közöttünk – S. Benedek András – az egyetlen, aki képes volt hazátlanságunk pokláról a költészet eszközeivel máig érvényesen vallani. Ma is állítom: nemcsak öröklött terhünk lett akkor e vers által könnyebb, de a nagy bizonytalanságok idején pótolhatatlan erkölcsi támogatást kaptunk tőle a költői induláshoz. Most azonban visszakérdezek, Barátom. Felelj nekünk a magasból: valóban apáink vétették el?

Az én apám, aki már csehszlovák állampolgárnak született, engem a magyar irredenta eszmék költészetén

A Magyar Írószövetség Tájékoztatója
2010/1

Tartalom

A Nemzeti Összetartozás Napja 3

VÁRI FÁBIÁN LÁSZLÓ:
Permanens Trianon? 3

LÖVÉTEI LÁZÁR LÁSZLÓ:
December 5-től június 4-ig 5

KOVÁCS ISTVÁN:
A belső Trianon felszámolásának esélye 6

Határtalan irodalom – konferencia a Magyar Írószövetségben 7

Szövetségben az Írószövetséggel Beszélgetés L. Simon Lászlóval 12

Kérdések és kérdőjelek a Márai-program kapcsán Beszélgetés Erős Kingával és Szentmártoni Jánossal 15

A Magyar Írószövetség taglétszám-változásai 17

Fordítói találkozó és Magyar Könyvhét volt Hanoiban 18

Az Írószövetség rendezvényeiből (2009. november – 2010. június) 20

nevelt. Így, másodgenerációs kisebbségiként 10–12 évesen olvastam először Ábrányi Emilt, Pósa Lajost és Reményiket. A 60-as évek derekán, a francia nyelvvel való iskolai barátkozásom idején, mint durva kavicsot, úgy forgattam a számban Trianon nevét, mert az én kezdetleges, gyermeki etimológiám háromszorosan is felfedezte benne a franciául kimondott tagadást. Ha nem voltam kénytelen gondolni rá, akkor is vele keltem, vele tértem nyugovóra, hisz családunk történetén is csúnya forradást hagytak azok az átkozott idők. Apai nagyapát 1919 áprilisában, mert szekerét, lovait nem adta át önként és azonnal a Máramaros felől betóduló románoknak, öt héten át, heti egy alkalommal beidéztek Tiszaújlakról Nagyszőlőse, hogy hátára verjék büntetése esedékes részletét, az alkalmankénti 25 botot.

Hát hogy szabadulhattam volna Tőle? Ezek után, mint parazita társbérlő, beköltözött a szervezetembe, s azóta – nagyjából negyven éve – kölcsönösen emésztgetjük egymást. Be kell valanom, sokszor hiábavalónak tűnt az én kiváló lelki felkészítésem, egyenlőtlennek bizonyult a küzdelem. Valahogy mindig az én idegeim őrlődtek jobban, mindig az én hajam hullása lett szaporább, mindig az én májam lett kevesebb. Arról azonban, hogy egyszer alaposan a szemébe néztek és eltaszítam magamtól Trianont, nem mondtam le soha.

Már tudjuk: elérkezett a felmondás ideje, megtörtént a nemzet határok fölött való egyesítése. Ettől kezdve a Kárpát-medencében másképp mérjük az időt.

Az a kilenc évtized azonban, amely felmérhetetlen gazdasági, demográfiai

és morális veszteségeket, ön- és közösségemészto bizonytalanságot, állandó félelmet gerjesztve csordogált fölöttünk tova, a tágabb értelemben vett közösséget is erősen megviselte. A nemzedékek még úgy-ahogy változtatják egymást, de egészében véve öregszik, fárad a kárpátjai magyarság. A 65–70 alattiak, akiknek sosem volt magyar haza- és nemzetélményben része, csak a jótékony hagyomány, a nyelv erősen korlátozott közegében nevelgethették lelkükben az érzést, mint kagyló a gyöngyöt: mit jelent – sokszor az egzisztenciális érdekek ellenére magyar-nak lenni.

De nem vagyunk egyedül – sem Kárpátján, sem a Kárpát-medencében. Akik egykor talán ellenségeink voltak, mára sorstársainkká lettek, akikkel napi gondjaink során, vagy kultúránk érintkezésének hídján gyakorta találkozunk. Ahogyan apáinkon, úgy rajtuk, de az ő elődeiken sem kérhetjük már számon Trianont. Feljűk hogyan közvetítjük a Magyar Országgyűlés Nemzeti Összetartozásról elfogadott tanúságtételét? Mit gondoljanak, amikor látják Magyarországot felénk nyújtott védő karjait?

Fogadjuk el mindenek előtt közösen, amit a Törvény preambuluma is hangsúlyoz, hogy Isten a történelem ura. Ha ebben megbékélünk, abban is egyet kell értenünk, hogy nekünk ez a közössé lett föld a hazánk. Osztoznunk kell természeti kincseinket, sokszor az épített örökségen is. Sok tekintetben hasonlókká váltunk egymáshoz, s csak sajátos kultúránk emeli ki különbözőségünket, amely sohasem lehet nemzetiségi konfliktusok előidézője. Ez a cél közös erőfeszítésekkel elérhető, de hogy a Trianont tápláló és működtető szellem sokáig fog még kísértetni, abban biztosak lehetünk. Ellenében újra kellene gondolnunk helyzetünket, megmaradásunk esélyeit. Ebben a tekintetben – ne vesztessék hiába a szót – a Tari Pista ötletét tartom az egyetlen járható útnak: tanuljunk magyarságot az albánoktól.

L Ö V É T E I L Á Z Á R L Á S Z L Ó

December 5-től június 4-ig

2004. december 5-ig abban a naiv hitben ringatóztam, hogy a magyarok összetartozása (bárhon is éljenek a nagyvilágban) annyira természetes dolog, mint a levegővétel. Persze, hallottam korábban is „románözásról”, „ukránözásról”, „szlováközásról”, „szerbezésről”, de az ilyenszerű apró „figyelmeséget” jóindulatúan betudtam a beszélő kényelemszeretetének (könnyebb le-románozni valakit, mint körülményeskedve „leerdélyimagyarozni”, ugyebár). Mondom, egy darabig semmi rosszra nem gondoltam.

Aztán a december 5. körüli magyarországi érdektelenség engem is kijózanított. Írtam is három szárnalmas kis rigmust, s ezzel le is tudtam magamban a dolgot:

NÉPI KÖLTŐ BÚJA

Kétezer-négy
December öt!
De sok magyar
Embert megölt!

URBÁNUS KÖLTŐ GONDJA

Kétezer-négy
December öt!
Szerencsére
Embert nem ölt!

ERDÉLYI MAGYAR KÖLTŐ MONDJA

Kétezer-négy
December öt!
Ásta-s eu.¹
Csak egy párát²...

¹ A román mondat jelentése: Ez vagyok én.

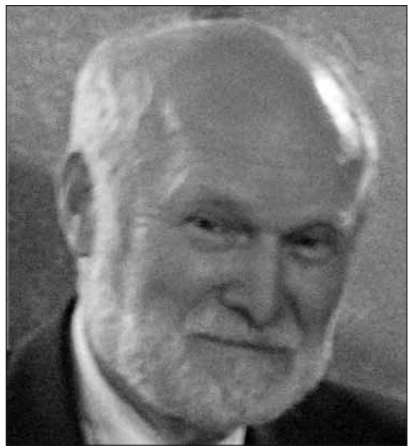
² A román szó jelentése: alperes.

Ami meg a Nemzeti Összetartozás Napját illeti: bizonyára akad majd néhány okostojás, aki szerint fölösleges külön napot szentelni a nemzeti összetartozásnak, mondván, hogy „a magyarok összetartozása (bárhon is éljenek a nagyvilágban) annyira természetes dolog, mint a levegővétel”. Nos, ezeknek a kedves embereknek a magam részéről nagyon szerényen fogok válaszolni. Nem fogok „decemberötödikézni”; nem fogom emlékeztetni őket a sok-sok Memorial Dayre; nem fogom eszükbe juttatni, hogy a Földnek, dohányzásellenességnek, „varacskosdisznónak” stb.-nek is van már világnapja: ezeknek a kedves embereknek mindössze annyit válaszolok majd, hogy gondolkodjanak egy kicsit – hát ha a Nemzeti Összetartozás Napja segítségével meg tudnánk tanítani a „Világot”, hogy vigyázzon magára és a kisebbségeire. Nehogy egy szép napon – urambocsá! – Ő is „Trianonra” virradjon...

KOVÁCS ISTVÁN

A belső Trianon felszámolásának esélye

A világ magyar íróit – jelentkezésük esetén – a Magyar Írószövetség tagjainak tekintő 1990-es döntés példáját a politika csak húsz év múltán követte: végre törvényben mondta ki, hogy a szomszédos országokban élő magyaroknak egyszerű eljárással megadható a magyar állampolgárság, amit velük született jog alapján kérhetnek.

A majdhogynem végzetes késlekedés okai persze magyarázhatók: már Antall József kijelentését, miszerint jelképesen tizenöt millió magyar miniszterelnöke akar lenni, acsarkodó, mondhatni gyűlölettől tájtékos felhördülés fogadta idehaza, akárcsak a nemzet határok feletti újraegyesítésének Orbán Viktor által meghirdetett célkitűzését hat-hét évvel később.

A szlovákok vagy horvátok számára ekkor már mi sem volt természetesebb annál, hogy kormány- vagy államfőjük a világ összes szlovákjai, illetve horvátjai politikai vezetőjének is tekintse magát. A román kormány számára az sem volt kérdéses, hogy a moldovánoknak román állampolgárságot adjon – egyéni kérelemre. (Az így újdonsült román állampolgárok száma ma már a félmillió körül mozog.) Magyarországon a kérdéssel kapcsolatban túlbiztosított tétozást, majd piszmogást tapasztaltunk éveken át, amelyet mintha mind-

végig a „bocsánat, hogy élünk!”-féle sóhajtozás kísért volna.

Az úgynevezett anyaország kormánya 2004 őszén pedig a világtörténelemben eladdig példátlan kampányolásba kezdett: gátlástalanul cinikus érvekkel küzdött az ellen, hogy a szomszédos országokban élő magyar nemzetiségű lakosokat magyar állampolgárság illessze meg, amelynek jelentősége a nemzeti összetartozás-tudat kialakításában, erősítésében rejlett volna – bizonyos „kölcsonösen hasznos” gyakorlati előnyök mellett. Romboló propagandáját a Kádár-korszakban kialakított szocialista magyar bendősovinizmusra alapozta. Arra hivatkozott, hogy az állampolgárság megadása a határon túli magyaroknak a magyarországi lakosság teli vagy félig teli gyomrát veszélyezteti. Ugyanúgy érvelt, ahogy elődje annak idején a Szolidaritás szakszervezeti mozgalom sztrájkoló lengyel munkásai ellen.

A 2004. december 5-i népszavazás mintha a trianoni békekötésre ütött volna jóváhagyó pecsétet – a legelvakultabb önzés, a legidiótább önfeladás jegyében. És erre nincs mentség, nem lehet magyarázat.

Az eredmény ismert, s a következők – az országos zúllás – az elmúlt hat esztendőben elsősorban „a határon innen magyarok” mindennapjait határozta meg. Még igazán nem mértük fel, hogy ez a belső Trianon milyen rombolást végzett a lelkekben, a magyarság törékeny közösségtudatában...

Az 1960-as évek középső harmadától a magyar fiatalok tízezzel jártak Lengyelországba szabadságot tanulni, nemzeti önazonosság-tudatukat megalapozni. Csoóri Sándor a *Tenger és diólevél* című esszéjében pedig arról szól, hogy a hatvanas évek végétől a magyar fiatalok tízezzel jártak Erdélybe a magyar nyelvben, kultúrában, közösségi életmódban megmártózni, a kirekesztettek megmaradni akarásával szembeülni. És többségükben más emberként tértek haza. A szolidaritásvállalásnak, a személyiségformálásnak ez a határon innen és túli magyarokat az egymásra találás örömeivel összeforrasztó nemes formája bomlott meg 2004 decemberében.

Ezzel magyarázható az örömet átható megkeseredettség, amellyel az új országgyűlés társadalomlélektanilag legfontosabb májusi, júniusi határozatait fogadtuk. Az állampolgárságról és a nemzeti összetartozásról szóló törvények remélhetőleg hatásukban még a jelképes éjjeli óra előtt öt perccel léptek életbe. Nagy közösségformáló erejük, egyéni sorsokat befolyásoló jótékony hatásuk azon múlik, hogy az elkövetkező négy, nyolc, tizenkét év lelki, tudati, erkölcsi, anyagi építkezése mennyire lesz sikeres. A sikert nem az elmúlt nyolc év rombolásához viszonyítva kell majd mérni. A viszonyítás dátuma 1990. Úgy kell tennünk, mintha most vágnánk bele az új rendszert megalapozó felelősségteljes munkába... Amelyet semmiféle erő nem zavarhat meg taxisblokádnak nevezett államcsínykísérlettel.

Határtalan irodalom – konferencia a Magyar Írószövetségben

A Magyar Írószövetség 2009. november 26-án *Határtalan irodalom* címmel egész napos konferenciát szervezett a szövetség székházában. A rendezvény elsődleges céljával a szervezők a rendszerváltás után indult határon túli írónemzedékek alkotásainak áttekintését, valamint a határon túli magyar könyvkiadók és műhelyek bemutatását tűzték ki.

Vasy Géza megnyitja a tanácskozást

Vasy Géza, a Magyar Írószövetség elnökének megnyitóját követően a rendezvény első szekciójának három előadója, Elek Tibor, Papp Ágnes Klára és Vincze Ferenc a felkérés szerint az Erdélyben íródo líráról (*Lírai kötelékben és magánutakon Erdélyben*), prózáról (*„A transztól a posztig.” – A rendszerváltás után indult erdélyi prózairól*), illetve értekező prózáról (*Irodalomtörténészek, tendenciák Transsylvaniaiban*) tartott előadást. Mindhármukban megfogalmazódott az előre megadott módon behatárolt korpusz problematikus-

sága, hiszen egybehangzóan úgy vélték, hogy a határon túli, esetükben az erdélyi irodalom fogalma igencsak idejét múlt, vagy legalábbis egy bizonyos korszak irodalomtörténeti nyelvéhez tartozik, s sürgető szükség lenne új szempontok, elméleti megfontolások bevonására mind az irodalomtörténészek, mind a kritikusok részéről.

Az ebédszünetet követően Beke Ottó tartotta meg előadását *Délvidéki emlék-montázs* címmel, aki szűkítve a megadott tematikát, a vajdasági irodalomról kívánt beszélni, azon belül

is kiemelten Kontra Ferenc munkásságáról. A téma nem volt új keletű, a megközelítés módja viszont annál inkább, hiszen az irodalomelmélet terminológiája és elemzési módja elsősorban arra mutatott rá látványosan, hogy az ilyen jellegű értelmezések adott esetben kifejezetten termékenyek lehetnek. A kárpátaljai irodalomról Bertha Zoltán tartott részletekben gazdag előadást *Új vetés Kárpátalján* címen, a tárgyalat alkotók között keresve irodalmi párhuzamokat, valamint az írók, költők igen széleskörű bemutatására is

A konferencia közönsége

vállalkozva az összehasonlító jellegű elemzések mellett. Mizser Attila a szlovákiai magyar irodalom értelmezési dilemmái és intézményrendszerének sajátos jellemzői mellett a folyóiratokról, s a körjük szerveződő műhelyekről is beszélt *Devizaárfolyamok (Paradigmák, váltások a szlovákiai magyar irodalomban)* című tablójában.

A délután folyamán a határon túli könyvkiadók, műhelyek bemutatko-

zására került sor. Az Erdélyi Híradó Könyvkiadót (Románia) Gáll Attila, a Zetna Könyvkiadót (Szerbia) Danyi Zoltán, a HunCro Kiadót (Horvátország) Kriják Krisztina, a Nap Kiadót (Szlovákia) Barak László, az Intermix Kiadót (Ukrajna) pedig Dupka György képviselte. A résztvevők a kiadók profiljáról, felépítéséről és nem utolsósorban a közel múltban kiadott könyvek-ről számoltak be.

A konferencia szerves részének volt tekinthető az előadásokat követő, Pécsi Györgyi szerkesztő, irodalomtörténész által vezetett kerekasztal-beszélgetés, amelyen a tanácskozás résztvevői vitatták meg az addig felmerült kérdéseket, szempontokat. A beszélgetésről részletesen olvashatnak a beszámolót követő körinterjúban.

Az estébe hajló programot „határon túli” írók, költők felolvasóestje zárta. Felolvastak: Fekete Vince, Lövétei László, Király Zoltán, Nagy Koppány Zsolt, Danyi Zoltán, N. Tóth Anikó, Bakos Kiss Károly és Penckőfer János. *A Rögtönzött Műhely* moderátora Erős Kinga, a tanácskozás szervezője volt. Az est ezen része hasonlatos volt az egész tanácskozáshoz: a művek elsősorban sokszínűségükkel tűntek ki, de jó volt felfedezni, hogy azért vannak közös pontok, melyek összekapcsolhatják az alkotásokat, még ha ehhez új szempontok bevonására is van szükség.

Körkérdések

ELEK TIBOR

– Ön az erdélyi születésű fiatal lírikusokról tartott előadást. Azért fogalmazok ilyen óvatosan, mert azt kérte, hogy ez legyen az

utolsó ilyen címen megtartott konferencia. Milyen megfontolások, tapasztalatok vezettek ehhez a kijelentéshez?

– Meg ne haragudjon, nem bánásból mondom, inkább azért, hogy ezzel is érzékeltessem a terminológia körüli zavart, de szerintem nem óvatosan, hanem pontatlanul, rosszul fogalmazott. Én ugyanis nem „az erdélyi születésű fiatal lírikusokról” adtam elő, viszont arra jól emlékszik, hogy azt kértem, hogy ez legyen az utolsó ilyen típusú tanácskozás. Ismerem az ellenérveket, százszor szembesültem már magam is velük az elmúlt több mint 25 évben, amióta a határon túli magyar irodalmakkal is foglalkozom, mégis úgy vélem, hogy a továbbiakban az egy magyar nemzet, egy magyar irodalom elvét az irodalomtörténeti, kritikai diskurzusokban is következetesen érvényesítenünk kellene. Nem szabad soha megfélekednünk a határainkon túl létező magyar irodalmak-

ról, de mivel nincs értelme elkülönítenünk az egésztől immár (legalábbis nekünk, itt, Magyarországon), amikor valamely irodalmi, szakmai kérdést megvitatunk (lásd fiatal magyar líra, próza stb.), ezért próbáljuk együtt látni és tárgyalni a határainkon belüli és az azokon kívüli magyar irodalmat is. Ha szükségét érezzük, a magyar irodalom különböző kérdéseiről szólva, beszélhetünk ettől függetlenül akár Erdélyben születő, Erdélyben létező

magyar irodalomról is (ezért volt az előadásom címe is az, hogy *Lírai kötelekben és magánutakon Erdélyben*, s ezért adtam a legutóbbi tanulmánykötetemenek is ezt az alcímet: *Magyar irodalom Erdélyben tegnap és ma*), erdélyi származású alkotókról, de ne tegyünk úgy, mintha létezne valamiféle, a magyarországitól eltérő, önálló művészi entitással bíró erdélyi magyar irodalom, amelyben a Sepsiszentgyörgyön és a Nagyváradon születő alkotásoknak például valami sajátosan más és több köze lenne egymáshoz, mint a Kolozsvárott és a Pécsen születetteknek. Ezzel azonban nem akarom azt állítani, hogy Kézdivásárhelyen ugyanarról és ugyanúgy írnak, mint Dunaszerdahelyen vagy Szombathelyen, csak azt, hogy a különböző helyeken születő magyar irodalmak irodalmi, esztétikai, nyelvi szempontok alapján összetartoznak, ugyanannak az egy magyar irodalomnak, csupán földrajzilag és a helyi intézményesülés szerint elkülönülő részei. Évekkel ezelőtt, amikor meguntam már a terminológiai vitát és köldöknézésnek éreztem, akkor próbáltam egy interjúban először azzal a paradoxonnal túllépni rajta, hogy határon túli magyar irodalom természetesen nincs, miközben látjuk, hogy van. Aztán néhány év múlva egy másikban már valahogy úgy fogalmaztam: nem az a valódi kérdés, hogy van-e határon túli, erdélyi stb. magyar irodalom, hanem inkább az, hogy ha nincs, akkor miért látszik mégis úgy, mintha lenne. Ha csak egy magyar irodalom van, akkor miért nem látszik egynek? S a konferencia többi előadója és a hozzászólói többsége is csak megerősített abban, eljött az ideje annak, hogy mindannyian tegyünk is ezért.

PAPP ÁGNES KLÁRA

– Előadásában a rendszerváltás után indult erdélyi prózáiról beszélt. Az „erdélyi” jelzőt milyen módon értelmezte, amikor referátumára készült és milyen konzekvenciák, tanulságok fogalmazódtak meg Önben a konferenciát követően?

– Számomra a konferencia legfőbb tanulsága épp az első két, az „erdélyi”, kisebbségi jelző értelmezése és az ezzel a jelzővel illetett irodalom meghatározó vonásai mentén fogalmazódott meg. Nekem úgy tűnt, hogy a kisebbségi irodalmak önmeghatározásában végbemenő szemléletváltás fordulópontjára érkeztünk, ahogy ez meg is fogalmazódott a konferencia-előadásokat követő beszélgetésen. Ez a szemléletváltás éppen abban ragadható meg, hogy felmerül az igény arra, hogy megpróbáljunk túllépni a „beszélhetünk-e önálló erdélyi magyar irodalomról vagy tekintsük az összmagyar irodalmi kánon részének?”-típusú kérdésfelvetésen (természetesen ez éppígy érvényes a felvidéki, a délvidéki vagy a kárpátaljai helyzetre is). Az integráció kérdése, noha teljesen indokolt, ha intézményi problémákról: könyvkiadásról és -terjesztésről, a magyarországi kánonban való jelenlétről, egyáltalán a kisebbségi irodalmak történeire való odafigyelésről van szó, nem old meg, csak szőnyeg alá seper egy sereg problémát, ráadásul épp azokat, amelyek az önmeghatározást segítenék elő. Olyan leegyszerűsítő kérdésfelvetésekre gondolok, mint az a rendszerváltás utáni vitákban (például a transzszilvanizmus-kritikában) is visszatérő nézet, miszerint csak a „küldetéses”, patetikus-tragikus írói szerepvállalás felől, földrajzi és életrajzi megközelítésből lehetne meghatározni az „erdélyi irodalom” fogalmát. Mivel ez az összekapcsolás egy generációváltáshoz kötődik, természetes

módon az előbbi nézetrendszer avított, öregesnek mutatkozott. Ráadásul épp a két problémának – a szerepválalásban megmutatkozó irodalom-felfogás és az önmeghatározás-integráció kérdésének – a generációváltás által diktált, de lényegében önkényes összekapcsolása nagyon könnyen cáfolhatóvá tette a önálló kisebbségi identitás kérdését felvető érveket. Ez ügyben érzékelhető a fent említett szemléletváltás: a rendszerváltás után indult nemzedékek beérkezett középnemzedékké válásával már elszakad a két probléma egymástól, és egyre többen vetik fel azt a kérdést, hogyan határozható meg nyelvi, poétikai szempontból mondjuk az erdélyi irodalom fogalma. Ezt a kérdésfelvetést nézetem szerint elősegíthetik – és e tekintetben is jelentek már meg tanulmányok – a posztmodern irodalomelmélet és kultúrakutatás újabb eredményei, például a posztkoloniális teória, a maga összetett identitás és kultúrafogalmával, amely épp a különféle kultúrák határán végbemenő kölcsönhatásokkal, a többség és kisebbség, centrum és periféria viszonyának újragondolásával foglalkozik a hatalomból kiszorult, a kisebbségi, a periférikus szempontjából, annak nyelvi, irodalmi, kanonizációs következményeivel is számot vetve. Ez a szempontrendszer lehetővé tenné, hogy a „kötődésnek” ne csak tematikus vagy életrajzi értelmet adjunk, hanem a többnyelvűség, többkultúrúság nyelvi, irodalmi következményeivel is számot vessünk. (A kettő kapcsolatáról, többek közt a konferencia ihletésére magam is írtam egy tanulmányt, ami hamarosan meg kell jelenjen a Bárkában.) Itt nem csak irodalomelméleti divatokról kellene vitázni, hanem épp azokat a kérdéseket lehetne felvetni, hogy például miért a paródia rendszerváltás után induló prózáiró nemzedék egyik meghatározó formanyelve, vagy, hogy miért épp a kisebbségi irodalmakban jelennek meg a mágiikus realizmusra emlékeztető többféle beszédmódot vegyítő „hibrid” írástechnikák.

VINCZE FERENC

– *Előadásának Irodalomtörténetesek és tendenciák Transsylvaniaiában volt a címe. Milyen szempontok alapján válogatta ki az Ön által említett irodalomtörténeteseket?*

– Amikor a konferencia szervezője felkért az előadásom megtartására, abban egyeztünk meg, hogy az Erdélyben íródó, fiatalok által művelt értekező prózáról fogok beszélni, ami magában foglalja mind a kritika, mind a tanulmány műfaját. Így tehát az elsődleges szempont a kritikusok és irodalomtörténetesek bemutatásakor a születés helye volt, természetesen tudva és vállalva ezen kijelölés idejétmúlt és meghaladott voltát, hiszen ilyen alapon be lehetne mutatni a Budapesten, esetleg Zalában vagy Vasban született szakembereket is, ami – lássuk be – eléggé pozitívista és elméletileg vállalhatatlan nézőpont. Minthogy azonban ez volt a tanácskozás központi eleme, éppen ezen szempontok problematikusságát kívántam felmutatni.

– *A válogatás kritériumait – referátuma alapján – Ön vélte a legsérülékenyebbnak Elek Tibor mellett. Milyen ettől eltérő aspektusból tartaná tehát eredményesnek a vizsgálódásokat az értekező próza terén?*

– Ahogyan a szépirodalom, úgy az értekező próza különböző műfajait sem lehet véleményem szerint származás, születési hely alapján kategorizálni. A mindenkori témaválasztás esetlegesége és szubjektivitása nem szolgálhat egy bemutatás kritériumaként, sokkal inkább érdemes figyelni azokat az elméleti iskolákat, melyek egy-egy ér-

telmezői közösség irodalmi szöveghez közelítő módszereit meghatározzák. Ezt figyelembe véve máris azzal szembeülünk, hogy a magyar nyelvterület legkülönbözőbb helyszínein élő és alkotó kritikusok és irodalomtörténetesek hasonló aspektusok alapján közelítenek egy szépirodalmi szöveghez, s így akár egy budapesti és egy kolozsvári irodalmár is „tagja” lehet ugyanannak az értelmezői közösségnek.

– *Milyen konzekvenciák, tanulságok fogalmazódtak meg Önben a konferenciát követően?*

– A tanácskozás előadásait meghallgatva, majd az azt követő konstruktív vita fényében világosan látszik, hogy a *határon túli* fogalom irodalmi létjogosultsága megkérdőjeleződött. Itt korántsem arról van szó, hogy bárki kétségbe vonná bármely határon túli magyar közösség regionális identitását, vagy azt, hogy az irodalom létrehozhat egy regionális önazonosságot, esetleg részese lehet egy területi identitásnak; sokkal inkább arról, hogy ezen fogalmaink (romániai, erdélyi, felvidéki, szlovenszói, vajdasági stb.) egy-egy irodalomtörténeti korszakhoz tartoznak, s ha a kortárs irodalom leírásánál is alkalmazzuk őket, akkor akarva-akaratlanul is olyan kijelöléssel élünk, mely terheltségénél fogva még mindig a részeket hangsúlyozza az egész lehetőségével szemben. Mindemellett talán az is tapasztalatként fogalmazható meg, hogy láthatóan szükséges a nyílt, a konfliktusokat is felvállaló párbeszéd, hiszen csak így van lehetőség arra, hogy sokat használj fogalmainkat újraértelmezzük.

PÉCSI GYÖRGYI

– *Ön vezette a konferencia kerekasztal-beszélgetését. Mely kérdéscsoportok alakították a disputát?*

– A beszélgetés lényegében két kérdésre szűkölt. Arra, hogy meddig használható leíró szempontból a „határon túli magyar irodalom” fogalom. Trianontól a legutóbbi rendszerváltásokig igen, hiszen előtte nemcsak az irodalom intézményei, de az irodal-

mi művek, és a szellemi folyamatok is erősebben kötődtek az adott politikai országhatárokhoz, a II. világháború után pedig az államhatárok radikálisan elszigetelték a magyar irodalom különböző országokban születő részeit. A rendszerváltozások után minden tekintetben föllazultak a határok (ezt tovább erősítette az erőteljes migráció),

résben lezajlott, részben zajlik a magyar irodalom integrációja, és egyre kevésbé, vagy egyáltalán nem használható a fogalom. Másrészt, hogy egyetlen magyar irodalom van, de – különböző mértékben – természetes helyi sajátosságok (eltérő hagyomány, társadalmi, szellemi környezet) továbbra is érvényesülnek.

Érdekes tapasztalat, hogy azok az irodalmárok, akik a régi rendben szocializálódtak, ragaszkodtak inkább a „határon túli” fogalomhoz, a rendszerváltozások után induló fiatalok számára – talán egyetlen kivétellel – evidens volt a magyar irodalom természetes egysége.

– *A vita végül nem jutott nyugvópontba. Ön mennyire tartotta eredményesnek a beszélgetést? Történt-e valódi párbeszéd?*

– Úgy éreztem, hogy a vita nem tartalmi, hanem fogalomhasználati síkon folyt. Hogyan nevezzük meg például a Romániában, a Szerbiában, az Ukrajnában formálódó magyar irodalmi alkotásokat? A régiók sajátosságait hogyan definiálhatjuk? Régiókról vagy inkább műhelyekről, irányzatokról indokoltabb-e beszélni, hiszen

elég nagy a kölcsönös „átpublikálás”. Izgalmas fogalomkeresés folyt inkább, mint vita, és jó volt tapasztalni, hogy senki nem a konfrontációt kereste, hanem a konszenzusos megoldást.

– *Milyen konzekvenciák, tanulságok fogalmazódtak meg Önben a konferenciát követően?*

– Úgy tűnik, a tanácskozásunk fordulópontot jelez, legalább is a fiatalabb írókat, irodalmárokat illetően. Egyszerűen – mert kinőtünk – fölfüggesztettük a rendszerváltozás utáni időszakra a „határon túli” magyar irodalom, vagy határon túli magyar irodalmak fogalmakat. Az intézmények változatlanul politikai határokon belül működnek, a szellem természetes integrációja viszont, hál’ isten, szabad, és a magyar irodalom alkotói és műhelyei szabadon megtalálják a maguk természetes kapcsolódási pontjait. Ebben egyetérttünk. Viszont ezt a fölismérést el is kell fogadtatnunk – péld-

dául a kulturális menedzsmenttel, amelyik rendszerint paradoxonként értelmezi a jelenséget: ha nincs határon túli magyar irodalom, miért kell vagy kellene mégis határon túliként támogatni intézményeket és/vagy alkotókat? A föntin túl banális választ is adhatok: a kérdést föltehetnék a szomszédos államokban is: nincs elég író Erdélyben vagy másutt, miért kell Magyarországról vagy máshonnan írókat megjeleníteni a helyi támogatású folyóiratban, netán könyveiket kiadni, díjakkal elismerni őket? Másrészt a magyar irodalom egységesülése, integrálódása inkább csak a rendszerváltozás utáni

időkre érvényes – irodalomtörténet-írásunknak is el kellene végeznie ezt a munkát, és ennek eredményeit például az oktatásban is, meg a „mindennapi gondolkodásunkba” is be kellene építeni.

KIRÁLY ZOLTÁN

– *A konferenciát követő estén Ön határozott véleményt fogalmazott meg az erdélyi/határon túli irodalom fogalmának létjogosultsága mellett. Miért gondolja, hogy ennek használata ma is indokolt lehet?*

– Azért, mert enyhén skizoid állapotnak nevezhetnénk azt, amikor határon túli magyarokról beszélünk (mert ugye, vannak/vagyunk), de határon túli magyar irodalomról nem. Véleményem szerint a nem Magyarországon élő magyarok szerves részét képezik a magyar nemzetnek, a nem Magyarországon élő és alkotó írók művei pedig tagadhatatlanul részei a magyar irodalomnak. Ők a felvidéki, kárpátaljai, vajdasági, ausztráliai, erdélyi, kanadai, stb. magyar írók, mi több, ők írják a felvidéki, kárpátaljai, vajdasági, ausztráliai, erdélyi, kanadai, stb. magyar irodalmat.

Íme néhány főcím a Google keresőből:

- A Magyar Elektronikus könyvtár határon túli „polca”
- Határon Túli Magyar Irodalom Hete Székesfehérváron
- Határon Túli Irodalmi Ösztöndíjak
- A határon túli magyar irodalom antológiája
- A határon túli magyar irodalom kislexikona

– *Az Ön műveiben miként jelenik meg az „erdélyiség” tematikus, nyelvi vagy akár formai szinten?*

– A fenti kérdést megválaszolni nem tudnám, talán nem is az én tisztem.

– *Milyen konzekvenciák, tanulságok fogalmazódtak meg Önben a konferenciát követően?*

– A konferenciát követően határozottan az fogalmazódott meg bennem, hogy sokan vagyunk, s különfélék.

BESZÉLGETÉS L. SIMON LÁSZLÓ ÍRÓVAL,
AZ ORSZÁGGYŰLÉS KULTURÁLIS ÉS SAJTÓBIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKÉVEL

Szövetségben az Írószövetséggel

Az új parlament az Országgyűlés Kulturális- és sajtóbizottsága elnökévé választotta L. Simon Lászlót, aki a Fidesz színeiben nyert egyéni országgyűlési képviselői mandátumot Fejér megye 4. számú választókerületében, Gárdonyban. A József Attila-díjas költő, író, szerkesztő képviselői eskütetele napján lemondott a Magyar Írószövetség titkári funkciójáról és a Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület elnökségéről. Az önmagát kultúrpolitikusként vagy kulturális szakértőként is kifejező alkotóművész új hivatalában, a Széchenyi rakparton található Képviselői irodaházban válaszolt kérdéseinkre.

L. Simon László 1972-ben született Székesfehérváron. Eddig tizenegy könyve jelent meg. Legutóbbi kötete, kulturális politikai tanulmányainak új gyűjteménye *A római szekér* címmel 2010 áprilisában jelent meg. 1998 és 2004 között a Független Írók Szövetségének elnöke, 2004-től a Magyar Írószövetség titkára volt. Sokoldalúságát bizonyította vizuális művészként, főszerkesztőként, tipográfusként, művészeti szerkesztőként, kulturális menedzserként. Emellett sikeres gazdálkodó, szőlészborász mérnök és nem utolsósorban négy gyermekes családapa...

– *A Magyar Napló februári számában Szakolczay Lajosnak adott interjúját ezzel a gondolattal zárta: „... a politikát én csak eszköznék tekintem – nem saját életem menedzselése szempontjából, hanem az egész közélet tisztábbá tétele érdekében.”* Lemondása a Magyar Írószövetség titkári posztjáról illetve a Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület elnökségéről kapcsolható ehhez a korábbi megjegyzéséhez?

– Amikor Szakolczay Lajos kérdéseire válaszoltam még fogalmunk sem lehetett arról, hogy a tavaszi országgyűlési választásokon milyen arányú győzelmet ér el a Fidesz; vagy arról, hogy az én nevem felmerül majd bármilyen bizottság vezetőjeként. Számomra azonban már akkor is egyér-

telmű volt, hogy történjék bármi, az erkölcsöt magasabb rendűnek tartom a jognál. A képviselőség jogi értelemben nem összeférhetetlen ugyan az ország egyik legrangosabb társadalmi szervezetében vállalt vezető szereppel, a kormánypárti politizálás azonban etikailag nem egyeztethető össze a civil érdekképviseleti munkával. A két feladatkört nem tudom teljes értékűen ellátni, ráadásul a jövőben akár olyan szituációba kerülhetek, hogy a tárgyalóasztal egyik és a másik végén is nekem kellene ülnöm. Ezt semmiképpen sem tartanám szerencsésnek. Mindenkit arra kérek, hogy a titkári feladatkörrel történt lemondásomat ne tekintse úgy, hogy magára hagytam az Írószövetséget. Továbbra is aktív tagja maradok a választmánynak, s szervezetünk tevékenységét továbbra is szívügyemnek tekintem és minden lehetséges módon segíteni fogom a Kulturális és sajtóbizottság elnökeként is. Már vannak erre vonatkozó elképzeléseim, de ezekről egyelőre nem szeretnék beszélni, mert korainak tartom még. Fogalmazhatnék úgyis, hogy a jelenlegi helyzetben szövetségesemnek tekintem az Írószövetséget.

– *Lemondásának hírért a Magyar Írószövetségből 2004-ben – Döbrentei Kornél Tilos Rádió előtt elhangzott beszédét követően – kilépett tagok közül többen nyilván*

úgy minősítették, hogy L. Simon László elhagyta a süllyedő hajót. Milyen helyzetben van jelenleg az Írószövetség?

– Én nem hallottam ilyen hangokat, aki látta az elmúlt évek írószövetségi munkáját, az nem is gondolhatja ezt. Szakmailag, szervezeten belül megerősödöttünk, anyagi gondjainkat is orvosoltuk. Persze anyagilag nem stabilabb a helyzetünk, vannak adósságok, melyeket mindenképpen le kell küzdeni. A működésünk annak ellenére kiszámítható, hogy az elmúlt nyolc évben a kulturális tárca a költségvetésünket folyamatosan csökkentette, a pályázati pénzeink is rendkívül megcsappantak. Magyarország száz leggazdagabb emberét folyamatosan megkerestük levélben, hogy támogatást kérjünk tőlük. Nagy Elek, a Vegyészter tulajdonosa volt az egyetlen, aki rendszeresen segített bennünket. Bízom benne, hogy magyar nagyvállalkozók hozzáállásában ezen a téren is kedvező változás történik. Magánmecenatúra nélkül a hazai kulturális élet magas színvonalúvá tétele nehezen képzelhető el. A 2004-es botrány után azt éreztük, hogy a lehetséges szponzorok mintha szégyellnék a Magyar Írószövetséget. Nyilván voltak olyanok, akiknek érdekükben állt elhitetni másokkal, hogy minket karanténba kell zárni, az ellenünk folyó politikai hecckampányban részt vevők azért is sokat tettek, hogy

a pályázati forrásokból is minél kevesebbet kapjunk. Az országgyűlési választásokon olyan politikai erő kapott kétharmadosnál is nagyobb felhatalmazást a kormányzásra, melynek a maga szerény eszközeivel a Magyar Írószövetség támogatója volt. A kulturális politikának az elkövetkezendő időszakban méltányolnia kell a Magyar Írószövetség törekvéseit a magyar kul-

túra ügyéért vagy a szabadságjogokért. A szlovákiai nyelvtörvény elfogadásakor például az Írószövetség nyilatkozatot adott ki a magyar nyelv védelme ügyében. Megfogalmaztunk egy szerintünk elfogadható szöveget, és elküldtük különféle irodalmi szervezeteknek, hogy csatlakozzanak. A Független Írók Szövetsége, a Tokaji Íróklub Egyesület vagy a Magyar Írók Egye-

sülete azonnal csatlakozott, de voltak olyan szervezetek, amelyek elutasították a csatlakozást, vagy hallgattak az ügyben. A Szépirok Társasága például nem írta alá a nyilatkozatot, a József Attila Kör a füle botját se mozdította, a Műfordítók Egyesülete pedig tiltakozott a nyilatkozat hangneme ellen. A mostani pozíciónkból, a kettős állampolgárságot biztosító törvény, vagy

a nemzeti összetartozás tanúságtételéről szóló törvény idejéből visszatekintve ez különösen komikusan hat. Mondhatnám: tragikomikusan. Mi mindig hallattuk a hangunkat, mert meggyőződésünk volt, hogy az értelmiségi és írói felelősség több annál, mint amennyit a liberálisok tartanak róla. Ennek a felelősségnek tudatában vagyunk és a jövőben is élni fogunk ezzel.

– *Hol helyezkedik el a Magyar Írószövetség a honi szellemi élet palettáján?*

– Az 1945-ben alapított Írószövetség közhasznú egyesületként működik. Ma az egyik legismertebb társadalmi szervezet Magyarországon. Folyamatosan erősödik a szerepe a kulturális életben. A 2004-es kilépési hullám során a liberális politikai táborhoz tartozó alkotók jelentős része elhagyta a szövetséget. Sajnos értékes alkotók is távoztak, így a szövetség veszített a sokszínűségéből. Mégis nagyon sokféle szellemi áramlatot fogad be. Ez a szövetség nem egy szellemi műhely, hanem sok. Vannak olyan műhelyei, amelyek az irodalom belső nyilvánosságában is ismertek, és vannak, amelyek kevésbé. E műhelyek konglomerátuma az, amit Magyar Írószövetségnek nevezünk. A Magyar Írószövetség szociális, szakmai és jogi ügyekben azonban továbbra is képviseli a magyar írókat. A székháza pedig – könyvtárral és rendezvényteremmel – lényegében művelődési házként is üzemel. Mindent elkövetek majd annak érdekében, hogy e két szerepkörét a későbbiekben a fővárosi illetve a terézfürdői önkormányzat is erősítse és támogassa közszolgáltatási szerződés keretein belül.

– *Mi lesz a Bajza utcai székházzal?*

– Méltatlan helyzet az, hogy a Magyar Írószövetség bérlő a saját székházában. Ennek a visszas helyzetnek a megoldásához politikai segítséget kell találni. Két megoldás lehetséges. Egyik, hogy az önkormányzat száz évre ingyenes használatba adja a székházat a szövetségnek. A másik, hogy végleg a tulajdonába kerül.

– *Ma korántsem mindegy, hogy melyik szerző hol talál kiadót a művére. Nem egyszer tűnik úgy, hogy hátrányt élveznek azok az írók vagy műhelyek, akik nyíltan kifejezik kötődésüket a Magyar Írószövetséghez. Könyveik nevetséges példányszámokban jelennek meg, honoráriumot többnyire nem kapnak. Ezen a téren várható jelentős változás?*

– A legfontosabb feladatnak egyelőre azt látom, hogy a kulturális nyilvánosságban történjen változás, mert az visszahat a támogatásra és a recepcióra is. Azoknak a szellemi értékeknek, melyek az Írószövetség szorosabb vagy tágabb értelemben vett holdudvarában születnek meg, azon folyóiratok és könyvkiadók révén, melyeknek szerzői vagy szerkesztői többé-kevésbé aktív tagjai az Írószövetségnek, sokkal nagyobb figyelmet kellene szentelniük a médiumoknak. Nem folytatódhat tovább az, hogy a szellemi értékeket elhallgatják, vagy torz képet mutatnak róluk, csupán azért, mert bármilyen székértábor holdudvarában születnek. Ne a kapcsolati tőke, és a politikai háló emeljen fel szerzőket, hanem a minőség. Történjen meg végre a magyar kulturális életben is a rendszerváltozás! A magyar kulturális nyilvánosságot érintő alapelvadásoknak érvényesülniük kell. A könyvkiadás és kereskedelem annyira eltorzult az utóbbi tíz évben, hogy alapvető értékek nem juthatnak el az olvasóhoz, hiába születnek meg. Tarthatatlan, hogy a nagy terjesztő cégek kizárólagosan uralják a könyvpiacot és nem fűződik érdekük ahhoz, hogy kis példányszámokban megjelenő, de értékes művek bekerüljenek a kereskedelembe. Ez ellen tenni kell, akár jogszabályi szinten is. Az új médiatörvény kidolgozásakor hangsúlyt fog kapni a minőség alapú kulturális nyilvánosság.

– *Kinek adta át az Írószövetségi titkári feladatait?*

– Az alapszabály értelmében az Írószövetség titkárát az elnöknek kell jelölnie és az elnökség választja meg. Nem kötelező választmányi tagnak lennie.

Ősszel tisztújítás lesz, az új elnöknek kell majd eldöntenie, hogy kivel kíván együtt dolgozni. Ha az elnök úgy dönt, dolgozhat titkár nélkül is. Az elmúlt hat évben feladatmegosztás volt az elnök és a titkár között, ezt a teendők sokasága tette szükségessé. Reprezentálás szempontjából ez hasznos volt. Sokszor fordult elő, hogy Kalász Mártonnak vagy utódjának Vasy Géának egy időben több helyen kellett volna megjelennie. Büszke vagyok rá, hogy mind a kettőjükkel nagyon jól tudtam együtt dolgozni. Szakmai és emberi kapcsolatunk jó volt. A program-szervezői feladatokat körülbelül egy éve átvette tőlem Erős Kinga, aki remekül végzi a dolgát, hála neki az Írószövetség színvonalas rendezvények helyszíne marad továbbra is.

– *Ősszel tisztújító közgyűlést tart a szövetség. Várható fiatalítás?*

– A fiatalítás a szövetség jövője érdekében elkerülhetetlen. Kalász Márton és Vasy Géza érdemei elévülhetetlenek, de ők is tudják, hogy a harmincöt és negyven év közötti generációból kell egy energikus, új elnököt választanunk. A fiatal írók körében rendkívül népszerű Szentmártoni János József Attila-díjas költő, szerkesztő, akinek elismert életműve van, tehetsége és emberi tulajdonságai birtokában nagyon jó elnökjelölt lehet, őt az idősebb pályatársak is szívesen támogatnák, én is rá fogok szavazni.

– *Ki lesz az utódja a Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület elnöki székében?*

– Pápay György, a Szépirodalmi Figyelő főszerkesztője, aki felkészült fiatal ember.

– *Mikor jut ideje az írásra?*

– Egyelőre semmikor. Egy esszé-kötet terve foglalkoztat. Nyáron szeretném összeállítani, hogy ősszel megjelenhessen. Verset már jó ideje nem írtam, de ez nem baj, el fog annak is jönni az ideje.

Borbély László

BESZÉLGETÉS ERŐS KINGÁVAL ÉS SZENTMÁRTONI JÁNOSSAL

Kérdések és kérdőjelek a Márai-program kapcsán

Írók, szerkesztők, kiadók, terjesztők, könyvtárosok, azaz a teljes könyves szakma körében nagy várakozás kíséri az évi 1 milliárd forintból működő Márai-programot, amelynek célja az olvasáskultúra fejlesztése és a teljes könyvszakma támogatása a szerzőtől a kiadókön át a könyvtárig, olvasókig. Az ezer címből álló Márai-listát a Márai-testület tagjai állítják össze, akiknek sorába az NKA Szépirodalmi Kollégiuma más mellett Szentmártoni János költőt, a Magyar Írószövetség pedig Erős Kinga kritikust delegálta. A két kurátort eddigi tapasztalataikról kérdeztük.

– *Tudjuk jól, hogy a kortárs és klasszikus szép-, tudományos és ismeretterjesztő irodalom rendkívül hiányosan jutott el a könyvtárak polcaira az elmúlt húsz évben. A Márai-program egyik célkitűzése az, hogy a kortárs irodalom képviselőit is minél nagyobb számban olvashassák a könyvtárak látogatói. Mennyire sikerült egyensúlyba hozni a kortárs szépírók érdekeit a könyvtárosok illetve a terjesztők kívánalmaival?*

Szentmártoni János: A Márai-programot, amely önmagában üdvözlendő és régóta tervezett kulturális tett, a MKKE és a könyvtáros szakma dolgozta ki a kulturális minisztériummal egyeztetve. Az első problémát abban látom, hogy a kidolgozási fázisában az írószervezeteket nem hívták meg, csak a már kész tervek véleményezésére. A másik probléma, hogy ha már a XX. század egyik leghíresebb írójáról nevezték el, akkor miért a tudományos és az ismeretterjesztő könyvek szerepelnek benne nagyobb százalékban (60%) a szép- és a gyermekirodalom kárára. A harmadik s egyben a legnagyobb problémának azt tartom, hogy a Márai-testület csupán egy listát állít össze a kiadóktól beérkező bőséges kínálatból, amely listáról az NKA Könyvtári Kollégiumának irányításával a könyvtárak szabadon válogathatnak. Itt természetesen nem a válogatás szabadságát nehezményezem, hanem a rendszer veszélyét, hiszen a könyvtárak – nem elítélhető módon – erről a listáról to-

vábbra is azon szerzők könyveit fogják nagyobb mennyiségben megrendelni, akiket eddig is gyűjtöttek médiabeli ismertségük révén. Az elsőkötetes költők például így labdába sem rúghatnak. A kis- és közepes kiadók pedig, amelyek a kortárs szépirodalom 70-80%-át jelentetik meg évről évre nehezebb körülmények között, háttérbe szorulnak a tőkeerősebb kiadókkal szemben, amelyeknek reklámra és médiaszereplésre is futja energiájukból és pénzükből. Bár a program elindítását az előző kabinet február 22-én bejelentette, a program forrását biztosító 1 milliárd forintot mégsem utalta át a lebonyolítónak. Június 14-én az Országgyűlés Kulturális- és sajtóbizottsága, felismerve a program hiányosságait, nyílt bizottsági ülést tartott, amelyre meghívta a Programban érintett szereplőket. A Magyar Írószövetség és a Könyves Szövetség ezt megelőzően levélben fordult Réthelyi miniszter úr-

hoz, amelyben megfogalmazta javaslatait a program hatékonyabb működése érdekében. A bizottsági meghallgatás után Szócs Géza szakállamtitkár úr ígéretet tett arra, hogy július elsejéig összesíti a beérkező szakmai javaslatokat, augusztus 1-ig pedig a kabinet kidolgozza a Márai-program végleges struktúráját.

– *A program koncepciója szerint amint megszületik a „Felhívás a Márai-programban való részvételre”, a magyarországi bejegyzésű és a határon túli magyar kiadók jelölhetik könyveiket az úgynevezett Márai-listára. Mit kell vállalniuk a programban résztvevő kiadóknak?*

Erős Kinga: A tervek szerint az első körben az elmúlt három évben kiadott könyveikkel pályázhatnak a kiadók a KELLO erre a célra kiépített digitális rendszerében, a második és harmadik fordulóban pedig új kötetekkel. Az eddigi elképzelés szerint a kiadóknak vállalniuk kell, hogy azokból a könyveikből, amelyeket jelölik a Márai-listára, szakirodalom és elsőkötetes művek esetében 50 példány, szépirodalmi művek esetében 100 példány, gyermek és ifjúsági művek esetében 300 példány raktárkészlettel rendelkezzenek, valamint vállalniuk kell, hogy a megrendelések függvényében az igényelt kiadványokat egy hónapon belül utánnyomják. Figyelembe véve ezt a kívánalmat, felmerül a kérdés, hogy a szükséges raktárkészlettel bírnak-e a kis kiadók, s főleg azok a

kicsik, amelyek gyermekkönyveket adnak ki? Mivel az első listára csak olyan könyvekkel lehet nevezni, amelyek 2007-2009 között jelentek meg, sejthető, hogy ezekből a könyvekből a kiadók nem rendelkeznek jelentősebb raktárkészlettel, vagy ha mégis, annak az lehet a kézenfekvő oka, hogy visszarúzták őket, vagyis a program ily módon a „feleslegtől” való megszabadulást szolgálja. Az egy hónapon belüli utánnomlás elvileg lehetséges, csak kérdés, hogy érdemes-e? Cinikus a kérdés, mégis jogosnak vélem. Hiszen a Márai-listából az eredeti koncepció szerint, nem kötelező bármit megvásárolniuk a könyvtáraknak, így előfordulhat az, hogy hiába kerül fel egy cím a listára, abból egy példányt sem rendelnek, míg esetleg egy másik címből több százat. Kockázatot pedig senki sem szeret vállalni. Itt kell megemlíteni azt is, hogy a kiadó köteles minimum 40%, maximum 60% árrejt adni, amikor a könyvet a listára jelöli. Tehát ez az állam által finanszírozott, a könyvszakmát támogató program éppen olyan piaci árúval dolgozik, mint a kis- és nagykereskedők. Így tulajdonképpen a program keretén belül a könyvtárak nem egymilliárd, hanem több mint másfél milliárd forint értékű könyvhöz jutnak. Tény, hogy elvileg, szerencsés esetben egy kiadó biztos felvásárlót nyerhet ily módon, mégis, ha már egy olyan programról van szó, amely megalkotóinak állítása szerint egyszerre kívánja támogatni a szerzőket, a kiadókat és a könyvtárakat, szerencsésebb lenne az amúgy is magas kereskedelmi árúknál alacsonyabb megjelölése. Célravezetőbbnek tartanám, hogy az NKA két szakkollégiuma (Ismeretterjesztő és Szépirodalmi) által támogatott könyvek automatikusan fölkerüljenek a Márai-listára. Hiszen amennyiben az állam fontosnak tartja, hogy támogassa a minőségi könyvkiadást, akkor feladata, hogy a támogatott könyveket el is juttassa az állami támogatásból működő, közművelődést szolgáló könyvtári hálózatba.

– *Miután felkerült egy-egy cím a listára, azt később módosíthatja a kuratórium vagy egyéb testület? Hogyan jutnak el a kiadványok a kiadóktól a könyvtárakhoz? Miként történik majd az elszámolás a kiadókkal, a szerzőkkel?*

Szentmártoni János: Azt sikerült már az elején elérni, hogy a Márai-testület listáját a Könyvtári Kollégium már nem bírálhatja felül és semmilyen más szervezet sem. A kiadók a KELLO számítógépes rendszerébe fogják feltölteni pályáztatott kiadványaik könyvészeti paramétereit, tartalmi rezüméit. A könyvtárak vásárlási kvótáit a könyvtári szakkollégium határozza meg, a logisztikai és szállítási feladatokat a KELLO végzi majd. Az elszámolásokról nem tudok nyilatkozni, de gondolom, nem lesz bonyolultabb, mint a hagyományos kereskedelmi struktúrában. Az írók és kiadók félelme, hogy a könyvtárak állományában jelentős változás nem fog bekövetkezni műveik javára – a könyvtárak félelme pedig, hogy keresetlen könyveket akar a szakma polcaikon raktározni, amelyekkel nem tudják látogatóikat megtartani. A könyvtárosoknak tudomásul kell venniük, hogy a Márai-program nem az eddigi hagyományos támogatási és állománygyarapítási rendszer része, hanem egy jelentős többletforrás, amelyet elsősorban értékőrzésre és a nemzeti kultúrkincs népszerűsítésére kell fordítaniuk.

– *Hogyan áll össze a kedvezményezett könyvtárak köre? Milyen szempontok érvényesültek a könyvtárak kiválasztásánál?*

Erős Kinga: A programban részt vevő könyvtárak körének megállapításakor a döntéshozók úgy határoztak, hogy a programban résztvevő 579 könyvtár közül 330 városi könyvtár, 177 pedig 3000 főnél nagyobb községi könyvtár, valamint 20 megyei és Fővárosi Szabó Ervin könyvtár, 11 állami felsőoktatási könyvtár, 7 országos szakkönyvtár és 19 nyilvános egyházi könyvtár vesz részt a programban. Ez az arány tartható-e, kívánatos-e? Itt kell megjegyezni azt is, hogy a

Márai-program kiterjed továbbá 15 határon túli könyvtárra is, amely szám megítélés szerint nevésegesen alacsony, éppen arra jó, hogy elmondható legyen: lám, gondoltak a határon túliakra is. Pedig a „nemzeti kultúrkincs megőrzése és széleskörű hozzáférhetővé tétele”, amit a program megalkotói hangsúlyoznak, meglátásom szerint olyan döntés(ek)kel kezdődne, hogy a határon túli könyvtárak számára a meghatározásakor figyelembe vegyék az arányosságot, vagyis, ha 579 könyvtár jut az anyaországiaknak, ne 15 jusson a határon túliaknak, vagyis 2,6%. Remélem ez ügyben is radikális változást hoz a program újragondolása. Fontos megjegyezni azt is, hogy a programban részt vevő könyvtárak köréről és arról a pontos összegekről, amellyel egy adott könyvtár rendelkezik majd, s amelyet arra költethet, hogy tetszése szerint válogasson az ezres listából, az NKA Könyvtári Kollégiuma döntött. Éppen ezért merem felvetni, s azt hiszem számos író, irodalmár, műfordító egyet fog érteni velem, főképp azok, akik rendszeresen használják munkájukhoz, kutatásaihoz a Magyar Írószövetség és az Ex Libris Könyvtári Alapítvány Nyilvános Könyvtárát – amely a hazai könyvtári rendszerben az országos jellegű tudományos szakkönyvtárak közé tartozik –, hogy egy ilyen fontos döntés meghozatalakor vegyék azt is figyelembe, hogy esetleg érdemes lenne egy olyan könyvtárat is belevenni a programba, amelyet éppen azok használnak nagy számban, akiket a Márai-program támogatni óhajt.

– *Az író-olvasó találkozók illetve a könyvbemutatók nagymértékben növelhetik a könyvtárlátogatási illetve a vásárlási kedvet. Kik és hogyan pályázhatnak majd ezekre az eseményekre?*

Szentmártoni János: A hagyományos író-olvasó találkozók és könyvbemutatók állami finanszírozási forrása a Szépirodalmi Szakkollégiumtól ebben az új felosztásban átkerül a Márai-programba. Nem tartanám szerencsésnek és izlésesnek, hogy ide csak

könyvtárak vagy könyvtárakkal szövetkező szervezetek pályázhassanak. Márpedig hallottam ilyen kezdeményezésről. Ugyanúgy pályázhassanak rá az írószervezetek, művelődési házak, klubok és egyéb szervezetek, mint eddig. Én legalábbis ezen leszek. Már csak azért is, mert az NKA kollégiumainak idei pénzkereteit jelentősen megnyirbálták, mivel a tavalyi év végén befolyt kulturális járulék a vártnál jóval alul maradt. A Lottó 5-ös játékadójának áldásos hatását pedig egyelőre egyáltalán nem érezni.

– *Idén még nem írta ki az NKA az alkotói ösztöndíjakra vonatkozó pályázatot. Hallani olyan véleményeket is, hogy a Márai-testület hatáskörébe kerülne át az erről való döntés joga. Mi a véleménye erről?*

Erős Kinga: Nem tartanám szerencsésnek, ha ez történné, hiszen arról, hogy mely író, költő, irodalmár kapjon alkotói ösztöndíjat, mindenképpen egy szakmai testületnek kell döntenie, s a jelenlegi struktúrában erre meglátásom szerint az NKA szakkollégiumai a legilletékesebbek, hiszen azokban a kuratóriumokban szakmabeliek ülnek, ellentétben a Márai-testülettel, amelynek összetétele meglehetősen heterogén. Ezért úgy vélem, amennyiben a Márai-program jelentős alkotói ösztöndíjrendszert is életbe kíván léptetni, akkor a szakmai döntés jogkörét az érintett két NKA szakkollégium kuratóriumára kéne bízni.

B. L.

A 2009. október 23-i közgyűlés óta a Magyar Írószövetség taglétszámában az alábbi változások történtek:

ELHUNYT TAGJAINK:

Beke Kata
Bodri Ferenc
Csontos Gábor
Deák László
Fekete Gyula
Györgyey Klára
Illés Lajos
Jánky Béla
József Farkas
Losonci Miklós
Nagy Péter
Rubin Szilárd
Schwajda György
Sobor Antal
Somogyi Pál László
Szilágyi Ferenc
Tüskés Tibor
Vekerdi László

Demeter József

Dobás Kata
Fehér József
Fejér Dénes
Fekete J. József
Gálvölgyi Judit
Horváth (EÖ) Tamás
Kántás Balázs
Kapecz Zsuzsa
Kis Pál István
Koncz Tamás
Lengyel János
Lipcsey Emőke
Mizser Attila
Németh Péter Mikola
Páll Sándor
Piroska Rentsch
Rónai-Balázs Zoltán
Sárközi László
Szalay Zoltán
Takaró Mihály
Tellér Gyula
Tóth Imre
Tóth Szilvia
Vincze Ferenc
Zirig Árpád

ÚJ TAGJAINK:

Bán János
Bánki Éva
Biernaczky Szilárd
Csorba Béla

A Magyar Írószövetség és az Ex Libris Könyvtári Alapítvány Nyilvános Könyvtárának

nyári nyitva tartása:

JÚNIUS-JÚLIUS:

kedd: 9-15, csütörtök: 13-18

AUGUSZTUSBAN zárva tartunk.

SZEPTEMBERTŐL teljes nyitva tartással üzemelünk:

Hétfő: 13-19, Kedd: 9-19

Szerda: ZÁRVA

Csütörtök: 9-19, Péntek: 13-19

Címünk: 1062 Budapest, Bajza u. 18.

Tel.: 342-8146 • e-mail: exlibriskonyvtar@gmail.com

Fordítói találkozó és Magyar Könyvhét volt Hanoiban

A Magyar Írószövetség és a Magyar Napló Kiadó nevében jártam Hanoiban a nemzetközi fordítói találkozón (január 4-11.). Az esemény szerencsésen egybeesett a hanoi Magyar Könyvhéttel, melyet a diplomáciai kapcsolatok felvételének 60. évfordulójára időzítettek.

Vizi László vietnami nagykövet és Falusi Márton

Károlyi Dórával, a Magyar Könyv Alapítvány igazgatójával utaztunk együtt, aki – mint a sorozat finanszírozója – a Vietnamban hosszú idő után újra kiadott magyar klasszikusok bemutatójára érkezett. A magyar könyvsorozat reprezentatív: Jókaitól *A kőszívű ember fiai*, Gárdonyi *Egri csillagokja*, Kosztolányitól a *Néró, a véres költő*, Móricz *Árvácskájá*, Molnár Ferenc *Pál utcai fiúkjá*, Fekete Gyulától *Az orvos halála*, Sánta *Húsz órája* szerepel közöttük. A magyar irodalom neves vietnami tolmácsolói a Csáth Gézát, Petri Györgyöt és Kertész Imrét fordító Nguyen Hong Nhung, Jókai és Gárdonyi értő szerelmese, a Déry Tibor-jutalomban részesített Le Xuan Giang és Vu Ngoc Can, aki Petőfit, Vörösmartyt, Adyt és József Attilát rendezte egy válogatott kötetbe.

Károlyi Dóra vietnami egyetemisták előtt tartott előadást a magyar

kultúra intézményrendszeréről és a magyar nyelvről, én a kortárs irodalomról beszéltem írók, kritikusok, fordítók előtt. Találkoztunk Vizi László nagykövettel, Váraljai Márton kulturális attaséval és Le My Attilával, az Oktatási és Kulturális Minisztérium vietnami megbízottjával, akikkel a magyar kultúra vietnami megjelenési lehetőségeiről is esett szó. A nemzetközi konferencián felszólaltam a Magyar Írószövetség nevében, üdvözöltem a kulturális kapcsolatok szorosabbra fűzését, és számot adtam a Magyar Napló folyóirat eddigi eredményeiről (kortárs vietnami novella összeállítás a 2008. novemberi számban), jövőbeni terveiről. A fiatal és idős írókkal való eszmecsere megerősítettek abban, hogy folytatnunk kell a vietnami kultúra magyarországi megismertetését, ösztönöznünk a magyar kultúra ottani terjesztését, melynek különös hang-

súlyt ad az, hogy oly sok vietnami értelmiségi nálunk végzett egyetemet, ezért kiválóan bírják nyelvünket. A hanoi városi könyvtár különszobát nyitott a magyar könyveknek és a magyarul beszélők rendszeres találkozóihoz. A Magyar Írószövetség feladata lesz, hogy könyvekkel népesítse be a termet.

A nagy nemzetközi konferenciák előtt álló feladat, hogy a résztvevők sokféle igényének megfelelő programot szervezzenek. A vendégek szándéka azonban nem szükségszerűen azonos a vendéglátóéval. A vietnami írószervezet célja az volt, hogy a vietnami kultúrát nyitottnak, párbeszédet kezdeményezőnek mutassa be. Ezért történetesen, hogy a gasztronómiától a táncig, az életmódtól a turisztikai látványokig annyi területen izgalmas élménnyel gazdagodtam, de a konkrét ütemtervek nem kerültek napirendre. Pozitívum, hogy aláírtam a Vietnami Írószövetség elnökével egy ötéves együttműködési keretszerződést, ami mérföldkő a két szervezet történetében, ám csak akkor van értelme, ha tar-

Egy hanoi diák az *Egri csillagok* vietnami kiadását forgatja

Falusi Márton a kortárs magyar irodalomról tart előadást a Hanoi Városi Könyvtárban

talommal is megtöltjük. Ezt az első lépést újabbaknak kell követniük, s elégedettebb lennének, ha már ezen a konferencián szó esett volna a cselekvési tervről. Régi vágyam egy kortárs vietnami novella-antológia kiadása, s örültem volna, ha alkalom nyílik megbeszélünk a vietnami partnerrel, hogy pontosan ki mit vállal, és milyen határidőre. Az országgal való bensőségebb ismerkedés segíteni fog később, hogy tovább lendítsem a kortárs vietnami irodalom ügyét Magyarországon, de a kulturális akadályok leküzdésére is remek lehetőség lett volna, ha gyakoribbak a kötetlen, személyes hangvételű véleménycsere. Ennek ellenére a Vietnami Írószövetség elnökével baráti hangot sikerült megütnünk, valamint számos Magyarországon élő vietnami lelkes munkáját tapasztaltam meg, s az efféle személyes kötődések kialakulása segítségünkre lehet a jövőben. A kommunikációs csatorna kiépült, csak használnunk kell.

A konferencia programja két részből állt. Egyfelől a képviselt országok, szervezetek és kiadók tartottak előadást, hogyan tervezik bemutatni a vietnami irodalmat és kultúrát, másfelől szemináriumokon találkoztunk kortárs írókkal, költőkkel, kritikusokkal, hallgattunk előadásokat a kortárs irodalom irányzatairól. A begyűjtött, mintegy hat kiló könyv tengeri rakományként úton van Budapestre. Szerzőikkel alkalom nyílt bensőségebben elbeszélgetni. Nemcsak írókkal kerültem kapcsolatba, hanem kiadókkal is, akik szintén segítőkészek mutatko-

A Vietnamban megjelent magyar könyvek bemutatója a Bajza utcában; balról: Nguyen Hong Nhung fordító, Károlyi Dóra, Falusi Márton és Trinh Quang Thang, aki magyarul írt regényt

tak arra, hogy közösen tegyünk erőfeszítéseket a könyvkiadás finanszírozására.

Feledhetetlen élményt nyújtott, hogy a kortárs magyar irodalomról a Hanoi Városi Könyvtárban tartott rövid bevezetőm után annyi kérdésre válaszolhattam. A jelenlévő vietnami írók, kritikusok és a vietnami magyar fordítók is őszintén érdeklődtek. Bizom benne, hogy az eddigi fordítások után további magyar könyveket is kézbe vehet a vietnami közönség, egymás irodalmát és kultúráját kölcsönösen közelebb hozzuk az olvasókhöz. Egyre több irodalmárral találkozom itthon is, akik elkötelezettek mindkét kultúra közvetítésében, s ha valóságos intézményi támogatást, figyelmet kapnának, komoly programok lebonyo-

lítására lennének képesek. A Magyar Írószövetség és a Magyar Napló Kiadó – korlátozott anyagi és tekintélyes szellemi erőiket mozgósítva – felkarolják az értékes törekvéseket. Reméljük, hogy mások is segítenek.

Március 10-én az Írószövetség klubtermében is bemutattuk a Vietnamban megjelent magyar könyveket, valamint az első magyar nyelvű regényt, ami – Magyarországon élő – vietnami író tollából született. Az irodalmi esten részt vett Nguyen Hong Nhung és Károlyi Dóra, akikkel a magyar-vietnami közös könyvkiadási tervekről, valamint Trinh Quang Thang, *A patamcsui kolostor titkai* című trilógia szerzője, akivel könyvről beszélgettem.

Falusi Márton

Le My Attila, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium hanoi munkatársa koccint a Thanh Nien Kiadó igazgatójával

Az Írószövetség rendezvényeiből (2009. november – 2010. június)

2009

NOVEMBER 3.

SZÍN-TÉR

A Győri Nemzeti Színház Sütő András: *Egy lócsiszár virágvasárnapja* című előadása kapcsán műhelybeszélgetést tartott. Vendégek voltak: Ács János, a rendező valamint Csangó Zoltán és Botos Éva színművészek. A beszélgetést Elek Tibor és Hanti Krisztina irodalomtörténészek vezették.

NOVEMBER 4.

Csikófogat – Fiatal alkotók estje Nagy Koppány Zsolt író Dobás Kata kritikus mutatta be. Az est moderátora Erős Kinga volt.

NOVEMBER 5.

MŰHELY – A *Nagyvilág* a műfordítás élő műhelye. Seamus Heaney Nobel-díjas ír költő három magyar hangja: Gerevich András költő, műfordító, Imreh András költő, műfordító, Lackfi János költő és Mesterházi Mónika költő, műfordító. Az est háziasszonya Fázsy Anikó volt.

NOVEMBER 17.

A Magyar Írószövetség Avantgárd Szakosztálya – Bohár András Kör bemutatta Szügyi Zoltán *Pillangóversek* című kötetét. A könyvet ismertette és a szerzővel beszélgetett Jankovics József irodalomtörténész és Deák László költő, kiadóvezető. Közreműködtek: Binder Károly zongoraművész, Nagy Zoltán színművész. Az est házigazdája Szombathy Bálint volt.

NOVEMBER 18.

A Magyar Írószövetség SF Irodalmi Szakosztálya közönségtalálkozásán

A blog világa és a kultúra címmel előadást tartott Szávai János egyetemi tanár.

NOVEMBER 19.

Bajza-szalon

Harcok '56 körül címmel előadást tartott Ékes Ilona, Révész Máriusz és Teller Gyula. A szalon háziasszonya és házigazdája: Fázsy Anikó és L. Simon László volt.

NOVEMBER 23.

A Kortárs Kiadó bemutatta N. Pál József *Magyar sport – magyar sors* című kötetét. Az estet Ambrus Lajos író nyitotta meg. A szerzővel Tarján Tamás kritikus beszélgetett. Közreműködött Császár Angela színművész.

N. Pál József, Tarján Tamás, Ambrus Lajos

NOVEMBER 27.

Temesi Ferenc író 60. születésnapjának köszöntése. A szerzővel Vasy Géza irodalomtörténész, a Magyar Írószövetség elnöke beszélgetett. Közreműködtek: Helyey László színművész. Sipos Mihály és Éri Péter, a Muzsikás együttes tagjai.

DECEMBER 2.

Csikófogat – Fiatal alkotók estje Erdei Lilla írói estje. A szerzővel Rózsássy Barbara költő beszélgetett. Az est moderátora Erős Kinga volt.

DECEMBER 3.

Döbrentei Kornél József Attila-díjas költő és Petrás Mária népdalénekesnő közös zenés irodalmi estje.

DECEMBER 7.

Az Írók Alapítványa – Széphalom Könyvműhely és a Magyar Írószövetség Dr. Segesváry Viktor református lelkész, könyvtáros, a politikai tudományok és a református teológia doktora (Genf), az Egyesült Nemzetek fejlesztési programjainak volt igazgatója, afrikai és ázsiai kormányok volt főtanácsadója *„Kontinensek és kultúrák között a modern kor alkonyának idején”* című önéletrajzi kötetét mutatta be. A szerzővel beszélgetett dr. Pomogáts Béla irodalomtörténész és dr. Kabdebó Lóránt irodalomtörténész.

A kötetből részleteket olvasott fel: Bácskai János színművész. Házigazdák voltak: dr. Vasy Géza, az Írószövetség elnöke és Mezey Katalin kiadóvezető.

DECEMBER 14.

A Felsőmagyarország Kiadó könyveinek bemutatója Nagy Gábor: *Az értelmezésig és tovább*, Ködöböcz Gábor: *Megtartó párbeszéd*, Vincze Ferenc: *Hagyományok terhe* és Pomogáts Béla: *Példázatos krónikák* című könyvek bemutatóján az estet Pécsi Györgyi kritikus vezette.

DECEMBER 16.

A Magyar Írószövetség Arany János Alapítványa és a Kortárs Kiadó gondozásában megjelentette a *Kritikai Füzetek* című könyvsorozat első két kötetét: Dobás Kata *„Régi charlatanok lármáiból”* és Koncz Tamás *Vízre írott szavak* címmel. A köteteket Erős Kinga sorozatszerkesztő mutatta be. Az estet

Vasy Géza, Erős Kinga, Koncz Tamás, Dobás Kata

megnyitotta Vasy Géza, a Magyar Írószövetség elnöke.

DECEMBER 17.

Költők Karácsonya

Az estet Vasy Géza szövetségünk elnöke nyitotta meg. Az est házigazdája volt Turczy István a Költői Szakosztály elnöke. Közreműködött a Neil Young Sétány zenekar (Huzella Péter, Jenei Szilveszter és Rátóti Zoltán).

2010

FEBRUÁR 11.

A Terézvárosi Estek vendége Vasadi Péter költő volt, akinek bemutatták legújabb, válogatott verseit tartalmazó kötetét, amely a Magyar Napló kiadó gondozásában jelent meg. A költővel Végh Attila költő, esszéista, a kötet szerkesztője beszélgetett.

Vasadi Péter és Végh Attila

FEBRUÁR 17.

Várkonyi Nándor emlékestet rendeztünk. Mezey Katalin költővel, a Széphalom Kiadó vezetőjével Tábori László beszélgetett. Közreműködött Zsille Gábor költő, műfordító.

Deim Balázs, Deim Péter, Deim Tamás, Deim Pál és Szokolczay Lajos

FEBRUÁR 19.

A Deim család kiállítását Deim Pál festőművész, Deim Tamás építőmérnök, Deim Péter fotóművész, és Deim Balázs fotóművész kiállítását Szokolczay Lajos irodalom- és művészetkritikus nyitotta meg.

FEBRUÁR 26.

Kő Pál: *Csillagbojtár. Mesterekről, pályatársakról, tanítványokról* című könyvét bemutatta Németh Miklós Attila újságíró, közreműködött Kéri Gábor gitárművész.

MÁRCIUS 9.

Rózsássy Barbara *Éjszakai tárlat* című könyvét bemutatta Follinus Anna költő és Erős Kinga kritikus. Közreműködött Tallián Marianne színművész.

MÁRCIUS 17.

Az OPEN READING azaz a szabad felolvasások rendezvényének vendége Kalász Márton költő volt. A vendég vendége pedig Szalai Zsolt költő. Az est házigazdája Turczy István volt, zongorán közreműködött Oláh Dezső.

MÁRCIUS 24.

Az SF szakosztály szervezésében *Merre tart a magyar SF?* címmel megrendezett kerekasztal-beszélgetés résztvevői voltak: Antal József író, szerkesztő, K. Varga Beáta író, szerkesztő és Né-

meth Attila, a *Galaktika* irodalmi szerkesztője.

MÁRCIUS 23.

A *Nagyvilág* folyóirat Műhely című estsorozatának Szávai János műfordító, irodalomtörténész, egyetemi tanár (Sorbonne, ELTE) volt a vendége, akivel Lukács Laura műfordító, a *Nagyvilág* rovatvezetője beszélgetett.

ÁPRILIS 7.

Csikófogat című fiatal alkotókat bemutató estsorozat vendégei voltak Csík Mónika költő és Sándor Zoltán író, a vajdasági *Sikoly* folyóirat szerkesztői.

A szerzőket Pécsi Györgyi kritikus, szerkesztő mutatta be, az est moderátora Erős Kinga volt.

ÁPRILIS 22.

Árkossy István grafikusművész és Bágyoni Szabó István költő közös könyvének, a *Világ árnya, világ fénye* című beszélgetőkönyv bemutatóján közreműködött Vasy Géza, az Írószövetség elnöke, H. Szabó Gyula, a kolozsvári Kriterion Könyvkiadó igazgatója, Hegedűs Imre János író, irodalomkritikus és Flórián Antal színművész.

ÁPRILIS 23.

A Sulyok Vince emlékestén bemutatták utolsó, *Vérezni kezd a tenger* című

verseskönyvét. A vendégeket köszöntötte dr. Vasy Géza, a Magyar Írószövetség elnöke. A költő verseiből felolvasott Szatmári Attila színművész, valamint részletet mutattunk be Jánosi Antal *A fény vándora* című, Sulyok Vincéről készült portréfilmjéből. A költőre, műfordítóra és művelődéstörténészre Kányádi Sándor, Pomogáts Béla és Filip Tamás emlékezett.

MÁJUS 3.

Szentmártoni János költő *Ballada hétköznapi díszletekkel* című válogatott verseskötetének bemutatója és a kötet illusztrátora, Kirják Miklós festőművész kiállítása volt. A szerzővel Szakolczay Lajos irodalomtörténész, művészetkritikus beszélgetett, közreműködött Szatmári Attila színművész.

SZJA 1%

A Magyar Írószövetség köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik 2008. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át szövetségünk javára ajánlották fel. A beérkezett összeg 186 268 forint volt.

Az Arany János Alapítvány javára 20 584 forintot ajánlottak fel. Segítségüket köszönjük.

A Magyar Írószövetség támogatói

AREX fm AREX fm Ingatlanhasznosító Kft.

nka Nemzeti Kulturális Alap

OKM Oktatási és Kulturális Minisztérium

Magyar Szak- és Szépirodalmi Szerzők és Kiadók Reprográfiai Egyesülete

Szülőföld Alap

Dr. Gál András Levente Ügyvédi Iroda

Újhelyi Kinga, Ráczkevei Anna, Tóth Erzsébet és Hanti Krisztina

MÁJUS 4.

SZÍN-TÉR – darabokra szedett darabok. Írói szándékok a színpalak előtt és mögött. Az estsorozat vendége volt a Debreceni Csokonai Színház Tóth Erzsébet: *Kőrözsza betonszív* című zenés versjátékának alkotói csapata: Tóth Erzsébet, Mispál Attila rendező, Ráczkevei Anna, Oláh Zsuzsa és Újhelyi Kinga színművésznők. Zongorán közreműködött Szentai Cecília, a kérdező irodalmárok Pécsi Györgyi és Hanti Krisztina voltak.

MÁJUS 13.

Ferdinandy György *Egy sima, egy fordított* című új könyvét mutatta be Szentmártoni János a kötet szerkesztője.

Tájékoztatjuk tisztelt tagjainkat, hogy a jövőben csak úgy tudunk a vendégházban szállást biztosítani, ha az érkezés előtt legalább egy héttel korábban bejelentkeznek. Jelentkezni Erdélyi Gyulánál lehet az alábbi elérhetőségek valamelyikén: 06-1 322-8849, 06-20 950-7358 vagy az erdelyi@iroszovetseg.hu e-mail címen. Megértésüket köszönjük.

Tájékoztatjuk tisztelt tagjainkat, hogy 2010 novemberében tisztújító közgyűlést tartunk. Ezúton hívjuk fel szíves figyelmüket, hogy a közgyűlésen csak azok a tagok szavazhatnak, akik rendezték tagdíjartozásukat. A tagdíj befizethető a kiküldött csekken vagy személyesen Peller Zsuzsa gazdasági munkatársnál hétfőtől csütörtökig, 9-16 óráig.

A Magyar Írószövetség Arany János Alapítványa adományokat fogadott intézményektől és magánszemélyektől az Erdemindszenten felállítandó Ady Endre szobor javára. Az alapítványhoz 560.300 Ft támogatás folyt be. A szobor avatásának tervezett időpontja 2010. november 22.

A Magyar Írószövetség Tájékoztatója (MIT)

2010/1. szám – 2010. június

Kiadó: Magyar Írószövetség
1062 Budapest, Bajza u. 18.
Felelős kiadó: dr. Vasy Géza elnök
Telefon: (1) 322-8840
Fax: (1) 321-3419
mit@iroszovetseg.hu

Szerkesztő: Erős Kinga

Olvasószerkesztő: Rózsássy Barbara

Tervezőszerkesztő: Layout Factory Grafikai Stúdió

Fotók: Bakos Zoltán, Erdélyi Gyula, Erős Kinga, L. Simon László

Nyomda: *mondAt Kft.*, Budapest • www.mondat.hu

Készült 1500 példányban

A kézirat lezárva: 2010. június 21.

www.iroszovetseg.hu

Események képekben

2010. január 22-én A Magyar Kultúra Napja alkalmából Érd Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Magyar Írószövetség ünnepi programja keretében átadták a Bella István-díjat Iancu Laura költőnek, valamint a Magyar Írószövetség Örökös Tagja Díszoklevelet Albert Gábor íróknak. Köszöntőt mondott T. Mészáros István polgármester, ünnepi beszédet mondott Ágh István Kosuth-díjas költő.

Vasy Géza átadja a Bella István-díjat Iancu Laurának

Albert Gábor, Oláh János és Ágh István

2010. április 26-án, dél-koreai delegációt fogadtunk székházunkban. Vendégeink voltak Kim Vonil, Ün Higjong, Szong Szokcsé koreai írók valamint a Korea Literature Translation Institute munkatársai Kwon Sehoon és Son Hyungju, valamint magyar részről Vasy Géza, az Írószövetség elnöke, Osváth Gábor főiskolai docens, Erős Kinga kritikus, az Írószövetség irodalmi munkatársa és Falusi Márton költő, az Írószövetség külügyi referense. A találkozón eszmecsere folytattak a koreai és magyar kortárs irodalomról, fordítóprogramokról valamint a kortárs magyar irodalom koreai szerepéről és a koreai irodalom magyarországi jelenlétéről. Délután a koreai alkotók felolvasóestjére került sor, amelyet öccellenciája Csung-Ha Szuh, a Koreai Köztársaság magyarországi nagykövete nyitott meg. Az esten közreműködött Császár Angela színművésznő.

Eszmecsere a koreai vendégekkel

Csung-Ha Szuh, a Koreai Köztársaság magyarországi nagykövete köszönti az irodalmi est résztvevőit

2010. június 8-án a Magyar Írószövetség Íróiskolája végzős hallgatói átvették oklevelüket az évváró irodalmi estjükön.

Események képekben

2010. február 16-án a Magyar Írószövetség Kritikai Szakosztálya Takács Géza *Kiütkeresők – Cigányok iskolai reményei* (Magyarország felfedezése sorozat) című könyvéről szervezett beszélgetést, Dr. Hoffmann Rózsa egyetemi docens (PPTE) és Elek Tibor irodalomtörténész, a Bárka folyóirat főszerkesztője részvételével. A beszélgetést Pécsi Györgyi kritikus, szerkesztő vezette. Takács Géza az Ormánság zömmel cigányokat oktató iskoláit látogatva írta meg tapasztalatait a hazai cigányoktatás legutóbbi éveinek szükségszerű kudarcáról. Miért nem életképes a kívülről szerveződő kezdeményezés, és miért nem elégséges a helyi erők elszántsága? A magyarországi társadalom legsúlyosabb gondja a cigánykérdés. Második legsúlyosabb gondja az oktatásügy. Az oktatásügynek pedig a cigányoktatás a legneuralgikusabb pontja. A magyar irodalom egyik legneuralgikusabb pontja a valóságirodalom kérdése. Ezekről beszélgettek a résztvevő szakemberek.

Elek Tibor, Pécsi Györgyi, Dr. Hoffmann Rózsa

Az est közönsége

2010. március 22-én Határ Győző *Télikék – az utolsó évek versei* című verseskötetét mutattuk be. Az est vendégeit Mezey Katalin kiadóvezető és Vasy Géza az Írószövetség elnöke köszöntötte. A könyvbemutatót bevezette: Bogay Katalin, rendkívüli és meghatalmazott nagykövet, a Magyar Köztársaság UNESCO képviselőjének vezetője. Közreműködött: Oberfrank Pál színművész.

2010. április 12-én a Költészet Napja alkalmából Érd Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala vendégül látta a Magyar Írószövetség küldöttségét. Ünnepi köszöntőt mondott T. Mészáros András polgármester, ünnepi beszédet mondott Szentmártoni János költő. Az ünnepi esten *A költő utazása* címmel bemutatták a Petőfi Vándorszínház előadását.

Szentmártoni János költő ünnepi beszédet mond

T. Mészáros András, Szentmártoni János, Erős Kinga